

Metodika počátečního čtení

- Obsah – Vzdělávací program pomocné školy.
- Nižší stupeň – přípravná fáze, v rámci smyslové výchovy, rozvoj smyslů a jejich koordinace, seznámení se s knihami, motivace k učení čtení, orientace na stránce, tvoření vět k obrázkům, chápání obsahu vět, grafické znázornění slov ve větě.

Čtení nižší stupeň

- Sluchová analýza a syntéza, dělení slov na slabiky, skládání slov ze slabik – pomocí říkanek, jednoduchých rozpočítadel, rytmizace, pohyb.
- Hláška a písmeno: **a A, i I**
- **m M, v V**, slabiky ma, má, MÁ, mi, MI, va, VÁ, vi, VÍ.
- **e, E**, slabika me, Me, mé, Mé, ve Vé.
- Čtení dvojslabičných slov: máma, mami, máme.

Čtení nižší stupeň

- Hláška a písmeno: o O, u U, l L, slabiky s těmito písmeny.
- Postup: 1. vyvození hlásky a písmene pomocí říkadel a jiných metod. 2. čtení otevřených slabik s jednotlivými písmeny. 3. čtení dvojslabičných slov z otevřených slabik. 4. čtení psacích písmen a slabik.
- Poslech a dramatizace.

Čtení střední stupeň

- Všechna velká a malá písmena, čtení v dvojslabičných a trojslabičných slovech tvořených slabikami i ve slovech se zavřenou slabikou na konci, čtení psacích písmen.
- Vnímání obsahu čteného textu.
- Čtení jednoslabičných slov s uzavřenou slabikou – mám, sám, tam.

Čtení střední stupeň

- Osvojování a upevňování hlásek t T, y Y, s S, j J, p P, n N, š Š, d D, z Z, k K.
- Čtení dvojslabičných, tříslabičných slov se zavřenou slabikou na konci.
- Čtení jednoduchých vět.
- Osvojování hlásek b B, c C, r R, č Č, h H, ou, ž Ž.
- Čtení dvojslabičných, víceslabičných slov s otevřenými i uzavřenými slabikami na konci.
- Čtení snadných textů s porozuměním.

Čtení střední stupeň

- Orientace ve větě tichým čtením.
- Seznamování s literaturou pro děti a mládež.
- Poslech vyprávění, prohlížení a čtení dětských časopisů.

Čtení vyšší stupeň

- Postupné osvojování hlásek a písmen f F, g G, ř Ř, ch Ch.
- Čtení slov se souhláskovými skupinami di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě.
- Čtení krátkých textů s porozuměním.
- Orientace v textu tichým čtením.

Čtení pracovní stupeň

- Upevňování a systematizace vědomostí z předcházejících stupňů s akcentem na praktické využití.
- Čtení knížek, časopisů, kuchařských knih, různých návodů, ulic ve městě atd.

Metody čtení

- Analyticko –syntetická metoda.
- Alternativní výuka čtení s využitím globální metody.
- Sociální čtení.

Metody čtení

1. Diagnostika žáků

a/ procesní schémata (např. sociální čtení)

b/ poznávají písmena, pořad jsou na začátku vývoje čtení, vývoj stagnuje i několik let, čtení je bez pochopení, jedná se vlastně o globální čtení – řešení sociální čtení, procesní schémata

c/ mají problémy se čtením, jsou aktivní čtenáři

Sociální čtení

Sociální čtení

3 složky

- soubory obrázků a textů,
- soubory obrázkových symbolů (procesní schémata),
- slova a skupina slov.

Sestavování pro jednotlivého žáka, velmi individuální a využitelné pro jeho samostatnost.

Globální metoda

Vychází z tvarové psychologie, základem je postup od celku k jednotlivým částem. Na začátku výuky je slovo, doplněné konkrétním pojmem, pak následuje analýza slova na písmena.

Historie – využívání v reformních pokusných školách 1928, Václav Příhoda (od 1951 jen analyticko-syntetická metoda).

Globální metoda

Globální metoda usiluje o zachování návaznosti na analyticko-syntetickou metodu, popř. přechod na sociální čtení.

Hlavním cílem je stimulace rozvoje zrakového vnímání, verbálního myšlení, záměrné pozornosti a komunikace.

Učební pomůcka: soubor obrázků

Globální metoda

- Přípravná etapa – diferenciační cvičení, porozumění a zapamatování si pojmu (zásobník cvičení)
- Etapa vlastního čtení

Metodika počátečního psaní

Základem přípravy na psaní je rozvoj hrubé a jemné motoriky.

Jemná motorika zahrnuje grafomotoriku, mimiku a vizuomotoriku – pohybovou aktivitu se zpětnou zrakovou vazbou.

Hrubá, jemná motorika a manuální zručnost je rozvíjena denně běžnými činnostmi.

Metodika počátečního psaní

- Analyticko-syntetická metoda – vychází z fonetického zápisu mluvené řeči. Dochází při ní k syntéze písmen do slabik a slabik do slov.
- Metoda kopírovací – napodobování tvarů písmen objížděním, obkreslováním, až si žák tvary písmene osvojí.
- Metoda pauzovací – obtahování tvarů písmen vložených pod podložku a následné napodobování obtáhnutého tvaru písmene.
- Metoda globální – staví na zrakovém základě, vychází z tvarové psychologie.

Metodika počátečního psaní

Vyučování psaní se dělí na tři období:

- Období přípravných cviků na psaní – příprava ruky na psaní probíhá současně s přípravou na čtení, procvičuje se sluchová analýza a syntéza (motivační období).
- Období vlastního nácviku písma – výuka začíná psaním tvarových prvků písma (adaptační období a příprava na psaní) .
- Období zdokonalování rukopisu – většinou u žáků ZŠS neproběhne.

Metodika počátečního psaní

- Období přípravných cviků – zdokonaluje se percepčně motorická koordinace, je posilovaná záměrná pozornost, schopnost nápodoby a správného držení psacího náčiní, správného sezení a držení těla.
- Střídáme psací polohy i náčiní, psaní v rytmu návodného říkadla je základním stavebním prvkem metodiky počátečního psaní.

Metodika počátečního psaní – motivační období

Motivační období připravuje žáky na psaní.

Zásady: cvičíme postupně od méně obtížného k více obtížnému (cvičení paží, dlaní, zápěstí, prstů, koordinace více pohybů).

Cvičíme několikrát denně po krátkou dobu.

Dbáme na správné držení těla, správný úchop psacího náčiní.

Dodržujeme zásadu přiměřenosti a postupnosti.

Grafický cvik provádíme od kraje ke kraji, zleva – doprava, zprava – doleva, jednou rukou i oběma rukama současně.

Používáme doprovodné říkanky a básničky.

Metodika počátečního psaní – motivační období

Nejčastější činnosti:

- práce na tabuli s houbou a vodou – libovolné obrazce, kreslení na tabuli štětcem a vodou, kreslení do písku prstem, kreslení vodovými barvami na velkou plochu, prsty, štětcem, kreslení na tabuli barevnými křídami, kreslení na velké plochy voskovkou, křídou, rudkou, uhlem, malování vodovými barvami.

Metodika počátečního psaní – období adaptační

Hlavním cílem adaptačního období je nácvik prvků písmene.

- Koordinovaně vést čáru, její směr je předem určen, prvky, pro které je zapotřebí větší rozpětí a širší škála koordinovaných pohybů a záměrné udržení vzdálenosti – horní a dolní oblouk, spirála, vlnovka, elipsa apod. Poslední skupinou prvků jsou ty u nichž je zapotřebí obdobné koordinace ruky a rozsah pohybů ve vertikálním i horizontálním směru – horní a dolní smyčky a zátrhy.

Metodika počátečního psaní – období adaptační

Prvky adaptačního období:

Bezobsažné čmárání, tečky, spirála, kroužení oběma směry, oválné kroužení oběma směry, svislé a vodorovné čáry, psaní horního a dolního oblouku, spojené horní a dolní oblouky, vlnovka, horní a dolní smyčky, psaní ležaté osmičky, ostré a tupé zátrhy, zuby na pile, odstředivé a dostředivé čáry.

Metodika počátečního psaní – přípravné období na výuku psaní

Příprava na psaní probíhá v rámci celého edukačního procesu, zejména v TV a PV.

Činnosti probírané v přípravném období na výuku psaní:

- Seznamování se s tiskacími písmeny, obtahování a psaní písmen, rovnání stejných písmen do řádků.
- V přípravném období na psaní se žáci vedou k uvědomělému pozorování, cvičí se v napodobování a zapamatování pohybu i tvaru, zdokonalují si prostorovou a směrovou orientaci a představivost.

Metodika počátečního psaní

Prostorová orientace – i TV. Procvičování pojmů nahoře-dole, vpředu-vzadu, pod-nad, vrchní-spodní, před-za, uvnitř-venku, první-poslední. Pravolevá orientace.

Sluchová analýza – různé druhy zvuků, rozlišování délek slabik, slabika na začátku slova, na konci a uprostřed. Rozklad slova na hlásky.

Hlasová výchova – děti se učí výrazové prostředky řeči (rytmus, intonaci, výšku, dynamiku a barvu hlasu).

Metodika věcného učení

Cílem předmětu je naučit žáky vnímat a správně pojmenovávat společenské a přírodní jevy v jejich okolí a na základě tohoto rozvíjet dále poznávací funkce žáků.

Učivo je osnováno cyklicky a dle ročních období.

Používané metody: přímého pozorování věcí a jevů, zprostředkované nazírání věcí a jevů, slovní sdělování, metody zjišťování výsledků vyučování.

Metodika věcného učení

Obsah vzdělávání:

Členění na stupně, nižší: I. Třída, škola okolí školy. II. Co vidím cestou do školy. III. Péče o zdraví a bezpečnost. IV. Učíme se nakupovat. V. Já a moje rodina.

Střední: Kalendář přírody. Příroda na podzim, v zimě, na jaře, v létě. Zvířata. Péče o zdraví. Pěstování rostlin.

Vyšší: Domov a jeho okolí. Doprava, pravidla silničního provozu. Orientace v čase. Základy péče o zdraví. Základy sexuální výchovy. Lidská práce. Poznatky o společnosti. Ochrana životního prostředí.